

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto \$5.00
Za pol leta 3.00
Za New York celo leto 6.00
Za inozemstvo celo leto ... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily

in the United States.

Issued every day except Sunday
and legal Holidays.

75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 117. — ŠTEV. 117.

NEW YORK, TUESDAY, MAY 18, 1920. — TOREK, 18. MAJA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

AMERIŠKI FINANČNIKI O RAZMERAH V EVROPI

POTNIKI, KI SO SE VRNILI IZ EVROPE, IZJAVLJAJO, DA JE CELA EVROPA NA DELU. — PET OPZOVALCEV SOGLAŠA V TEM, DA POSTAJAJO RAZMERE VEDNO BOLJŠE. — AMERIKA MORA POMAGATI. — PRAVILJ.

Washington, D. C., 17. maja. — Svojemu mnenju glede finančnega političnega in industrijskega položaja v Evropi, ki je gotovo velike vrednosti za trgovski in industrijski svet, je dalo izraza pet dobro informiranih opozovalcev, ki so se zadnji teden vrnili v Ameriko s parniki "Mauretania". Vsi so govorili na zelo optimističen način glede naporov, katere so narod Evrope vprizerili, da pridejo nazaj na stališče kot je prevladovalo pred vojno ter povdorjali potrebo, da se tudi Združene države vdeleže uraynave svetovnih zadev. Govorniki so bili Alvin K. Kreh, predsednik Equitable Trust Company; Samuel Vauelain, predsednik Baldwin Locomotive Works; komander Angelo Pogliani, ravnatelj Banca Italiana di Sconto; Ira Nelson Morris, ameriški počlanik na Švedskem ter W. Averill Harriman.

Cela Evropa se je vrnila k delu, — je izjavil predsednik Kreh. — To je prevladoči utis, katerega dobi človek v vsaki deželi. Obiskal sem Francijo, Nemčijo, Holandsko, Italijo, Čeho-Slovaško in Španijo. Boljevzem je mrtvev in delavski nemir, čeprav je Lepen, je odločno pričel izginati ter je omejen na posamezne okraje. V tem oziru ni nobene izjeme. Naravnost presenečen sem bil vspriču bistvenega izboljšanja v industrijskem in finančnem oziru na Čeho-Slovaškem in v Italiji.

Cela navadnih potrebščin so po mojem mnenju s par izjemami dosegli svoj višek. Kdor dvomi o tem, naj študira zadnji padecen za celih petdeset odstotkov na Japonskem in padanje cen na naših lastnih in inozemskih tržiščih za neštevilne temeljne surovine in napol izdelane proizvode. Vsakdo si lahko misli, kakšen včinek na Združene države bo "melo življeno evropskih industrij. Svet se bo za obrambo samega sebe pod praporom produkcije in industrije. Sedaj ni čas za Ameriko, da bi stala na strani ter izgubljala čas, eneržijo in prilike z notranjim ekonomskim sporum.

Mr. Vauelain, ki se je mudil v Evropi skozi dva meseca, je izjavil, da potrebuje Evropu predvsem lokomotiv ter železniških vozov, da z njih pomoči prevaža poljedelske in industrijske proizvode in da nadaljuje "udi rabi stroje za predilice in poljedelstvo. Kekel je, da je napravil manj prav posebno velik utis napredku, katerega je v tem oziru zapaziti na Čeho-Slovaškem in Poljskem. Ti dve deželi, ki sta prepojeni z iskrenim narodnim čustvom, sta pridelovali razvijati svoje vše v bosta v stanu zadostiti svojim obveznostim kakor hitro bosta lahko stopili v prosti trgovski tekmovanje z drugimi narodi.

Gledate razmer v nemški Avstriji, katero je tudi obiskal, je reklo Mr. Vauelain, da bodo pridelki pripravljeni še predno bo imel naš lokomotiv, s katerimi bi razvajali te pridelke. Zemlja je obdelana in vsa znamenja lažje, da bo ob času žetve dosti živil na razpolago. Mesta v cenzurini Evropi se baje prav posebno na slabem, čeprav je mogeče v Budimpešti in Belgradu dobiti za en dolar dobro kosilo z vinom za našček. Dunaj pa je opisal kot mesto, ki je na prodaj. Industrijalne razmere na Dunaju so kaotične in narod trpi velikansko pomanjkanje.

Komander Pogliani, kojega zavod obsega 150 podružnic v Italiji in deset v drugih deželah, je izdal ugotovilo, v katerem razpravlja o razmerah v Italiji. V tem se glasi:

— Klub sensacijonalnim in pogosto lažnjivim poročilom, ki se širijo v inozemstvu, stvarjam notranji politični pozaj v Italiji, če ne drugačnim vsaj ne slabšim kot obstaja v drugih deželah, kajti stavke in druge delavške zadrgre so v sedanjem času splošne. Gledate zahtev delavškega razreda so despele sedaj slednje do svojega viška in zadnje izjavljanje splošne stavke v Turinu se lahko smatra nov poskus, da se napravi konec neprestanim neupravičenim zahtevam. (Italijanski delavec in kmetje so pa povsem drugega mnenja.)

Epidemične stavke obenem s takozanimi epidemičnimi lenuhanji, niso mogle preprečiti Italije, da bi se ne vrgla z obvezljivo silo na delo in to za ustrajnostjo, o kateri so nam priča Italijani, razpršeni po celiem božjem svetu.

IRSKA BO V DESETIH LETIH jem stališču, bo tudi Anglija v SUHA. — PRAVI PUSSYFOOT. Deseti leti suha. Svetovna prohibicija bo izvajevana v Združenih državah. V slučaju, da se bo "Pussyfoot" Johnson ter rekel, da pa Amerika kaj obotavljal, bo bo Irsko v deseti letih suha. Ves svet suh še vsto letih.

— Irsko vas ne sme skrbeti. Med sifajnove je veliko abstinentov.

Ko bodo te Irki začeli kontrolirati svoje lastne zadeve, bodo ravno tako pregnali snops kot je pregnal sveti Patrick kače.

Vsa zadeva glede prohibicije je v rokah Amerike. Če bodo Združene države trdno vstrajale na svo-

"SUSQUEHANN A" NE ODPLUJE

Za potovanje v staro domovino so se pojavile zopet nove težkoce. V Franciji je velika stavka, vsele česar francoski parniki, na katerih je navadno potovalo največ naših rojakov, ne vožijo. Kadar bo ta stavka končana in se bo zopet pričel redni potniški promet, bomo naznani v "Glas Naroda".

Vsle de stavke je za Jugoslovane odprta samo Cosulich prog, katere parniki vozijo v Trst. Pa tudi tu so se pojavile ovire: parnik "Susquehanna", ki bi bil imel odpluti 12. maja, je zopet preklican, tako da je parniki "Argentina", ki odpluje 5. junija, pa do parnika "President Wilson", ki odpluje 8. julija, nimamo na razpolago nobenega parnika.

Oni rojaki, katerih smo sporočili, da smo za nje preskrbeli prostore na "Susquehannu", naj tedaj ne pridejo v New York v juniju, kadar jim je bilo naročeno, temveč še okoli 4. julija, ker smo jih vpisali za parniki "President Wilson".

Vsem onim pa, ki so bili namenjeni v krajkem odpotovati v Jugoslavijo, svetujemo, da ostanejo na svojih mestih in pri svojem delu, dokler ne bomo v našem lisu sporočili, da so se razmere kaj izboljšale in je potovanje zopet odprto.

Frank Sakser.

EUGENE DEBS.

socijalistični kandidat za predsedniško mesto. Kot znano, je Debs zaprt v Atlanta, Ga., ker so ga obdožili, da se je pregresil proti špionazi postavi.

SMRT NAJSLOVNEJŠEGA GONZALES BAJE ŠPANSK. TOREADORJA

Nevesta navzoča, ko je bik nataknal zaročence na roge. — Časopis v posebnih izdajah.

Madrid, Španija, 17. maja. — Včeraj zvečer je našel smrt v bokobornici Place de Talavera najslavniji španski toreador Gallito. Njegovo pravo ime je bilo Joselito Gomez.

Poročila si zelo nasprotujejo o vzrokih nesreče. Večina časnikiških poročevalcev pa se strinja v mnenju, da je skočil Gallito v arenu zato, ker je hotel rešiti življenje svojega tovariša Sancheza Mejiasa. Razjarjen bik se je naenkrat obrnil ter mu zasadil svoj rog v trebuh.

Gallito je bil star še triindvajset let ter je začel svojo bikoborsko kariero že s štirinajstim letom. Bil je zaročen in se je imel v najkrajšem času poročiti. Njegova nevesta je bila navzoča, ko se je pripetila nesreča.

Zapustil je osem milijonov pesetas, katere je zaslužil pri številnih bikoborbah.

Vest o njegovi smrti je povzročila po vsej Španiji veliko razburjanje. Časopise je izšlo v posebnih izdajah.

ZAVEZNKI KONTROLIRajo AVSTRIJSKE ARMADNE ZALOGE.

Dunaj, Avstrija, 16. maja. — Vojski zastopniki Italije, Francije in Japonske so povdali avstrijskemu državnemu tajniku dr. Juliju Deutschu, da bo zanaprej medzvezniška komisija kontrolirala vse armadne zaloge na Dunaju in v Celovcu. Avstrija toliko časa ne bo mogla razpolagati z armadnimi zalogami, dokler ne bo zadostila vsem določbam mirovne pogodb.

PROSTE VOLITVE V NICARAGU.

San Juan del Sur, Nicaragua, 16. maja. — Ameriška vlada je vstrajala pri svoji zahtevi, naj bodo volitve v Nicaragu popolnoma sprovidne. Prebivalstvo je sprejelo to z velikem zadovoljstvom. Predsedniška kampanja bo precej ostra. V najkrajšem času bodo imenovani kandidati.

ANGLIJA HOČE POMAGATI NEMČIJII

Anglija hoče pomagati Nemčiji in to kljub nesprovanju merodajnih krogov v Zdr. državah.

Pariz, Francija, 17. maja. — Tukajšnji diplomatični in ekonomski izvedenci se ozirajo z velikim začudenjem na očividni sklep ministrskih predsednikov Lloyd George-a in Milleranda, ki sta na svojem sestanku v Angliji očividno sklenila naložiti na rame Amerike vse breme, da se odpomore centralno-evropskemu finančnemu položaju.

Izjavila sta, da se bo Nemčija bodoči konferenci v Spa dovolj posojilo s pridržkom, da bodo Združene države odobrile to posojilo, čeprav ne bo imela Amerika nobene besede pri konferencah, ki se bodo vrstile v Spa.

SMRT ODLIČNEGA AMER. DRŽAVLJANJA

Levi P. Morton je umrl na svoj 96. rojstni dan. — Bil je nekoč podpredsednik Združenih držav.

Rhinebeck, N. Y., 17. maja. — Neprestano prihajajo lpravljave sožalja iz vseh delov države v Ellerslie, krasni dom Louis Parsons Morton, ki je umrl ob priliku šestindvajsetega obletnice svojega rojstva. Bil je podpredsednik Združenih držav ter nekoč tudi guverner države New York.

Morton je bil podpredsednik Združenih držav tekom predsedništva Benjaminja Harrisona od 1889 in 1893 ter guverner države New Yorka v letih 1895 in 1896. Umrl je na posledieh pljučnice.

Pred tremi dnevi se je nekoličke prehladi v domači zdravnik, katerega so poklicali takoj, je izjavil, da je tak prehlad kaj nevaren za človeka, ki je dosegel takšno visoko starost. Tekom včerajšnjega dneva je postajalo njegovo zdravstveno stanje slabše in slabše in ko je prišel konec, je bil prejšnji podpredsednik v nezavestni.

Tekzo je obolen že leta 1913 in njegovi zdravniki so takrat izvili, da je njegov slučaj brezopen. Trpel je na okorenosti žil, a njegova izvanredna življenjska sila je premagala vse ovire in živel je naprej skoraj sedem let preko roka, katerega so napovedali zdravnik.

Spošno zdravstveno stanje Mortonova se je poslabšalo izza smrti njegove druge žene, ki je umrla leta 1918.

Zamrli prejšnji podpredsednik je bil sin nekega pastora ter se je rodil leta 1824 v Shoreman, Vt., nasproti jezera Ticonderoga. Njegov oče je imel velike težkočo, ko je moral podpirati mnogobrojno družino s \$600.00 na leto.

V svojih mladih letih se je posvetil trgovini, poznej odvetništvu ter stopil v politiko še posebej, kaj se je zgodilo s Carranzo. Ve se je toliko, da je pribegnil v gore pri Jalapi in da so mu rezolucionarji na sliv.

Eagle Pass, Texas, 17. maja. — Danes je došel na mejo Raphael Zubaron Capmany, ki je bil zelo izvezben v mehiških diplomatičnih zadevah pod Porfirijem Diazom. Posvetoval se bo v Pedras Negras z mehiškimi liberalnimi ustaškimi uradniki.

URAGUAJ IN PROHIBICJA.

Montevideo, Urugua, 16. maja. — Kongres je sprejel predlog, ki določa, da morajo šolski učitelji nastopiti odločno proti alkoholnim pijačam ter predstavljati učencem zavrnjanje alkoholnih pijač. Nadalje je kongres odredil, da naj ne bo nobene carine na uvoz nealkoholnih pijač.

Prodaja in izdelovanje absinta sta prepovedana.

Neki visokostejoči ameriški uradnik je označil to postopanje "kot presnetljivo nesramnost" in prav posebno izjavil Lloyd George-a, da predstavljajo nemške ladje, vključno one, katere ima v rokah Amerika, zadostno varčne za predlagano posojilo.

Druži opozovalci so prepričani, da je predlog velikanski bluf od strani Anglike, kajti soglasno z odločbo najvišjega sodišča Združenih držav pripadajo tozadne ladje že Združenim državam ter jih ni mogoče napraviti temeljno posojila za Nemčijo ali katerokoli drugo državo.

Vprašanje mirovne alkoholne pijace v resoluciji Sloveniji - Adijo!

Skupna resolucija bo poslana te Ta odredba je bila baje potrebna dne v Belo hišo. — Resolucija je vsele nevrjetne nezmravnosti. — Baje strankarska.

Za obnovitev reda.

Washington, D. C., 17. maja. — Celokupna deželna vlada je skupna resolucija, s katero se sklenila v svoji seji, da propose proglaša mirovno stanje z Nemčijo. Točenje vseh alkoholnih pijac (vijenec v Avstrijo, bo odobrena ob na piva, žganja), enako kakor senata in zbornice ter poslana v tudi prodajo alkoholnih pijac v Belo hišo še pred koncem tega zaprtih steklenic.

To naredbo je deželna vlada sprejela po vsestranskem prevardaku in temeljno presoji današnjih razmer. Položaj v državi zahteva hitre in učinkovite rencide. Prvo kar je danes potrebno, je treznost vseh slojev, ker so vsi dolžni, da po močeh pomagajo pri ustrojju zdravega družabnega reda.

Celokupna deželna vlada je skupna resolucija, s katero se sklenila v svoji seji, da uveljavlja zopet normalne razmere s tem, da se napravi konec vojnemu stanju. Dvanajstvjet predstavniki poslanci, ki so se postavili pred predsednikom, so napovedali zdravstveni stanju.

Celokupni demokrati v poslanski zbornicni je opaziti močno razpoloženje, da se uveljavlja zopet normalne razmere s tem, da se napravi konec vojnemu stanju. Dvanajstvjet predstavniki poslanci, ki so se postavili pred predsed

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
in corporation

FRANK BARBER, President LOUIS BENEDIKT, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
3 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" hibala vsek dan in vsej tedni v praznikov.

Na sedeži leta velja tudi na Ameriko in Za Stari mesec
Boracco Ely Za Stari mesec
Ely Za Novi mesec
Ely Za Inovembra

GLAS NARODA
(Voices of the People)
Every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$5.00

Advertisement on agreement

Slovenian news in emigrantni so ne pridobijajo. Denar naj se Sloveniji pošljavi po
Sloveni. Pri spremembi kraja naravnost pričenje, da se nam tudi nujno
bivališče nasnameni, da hitreje najdemo novolivnika.

GLAS NARODA
Borough of Manhattan, New York, U.S.A.
Telephone: Cortlandt 2272

Vojno razočaranje.

Razočaranje radi vojne v Italiji je mogoče bolj ostro kot pa ga najti v drugih deželah, kajti vedno je obstajal močan del Italijanov, ki so bili in so proti vojni, — kot nam poroča iz Rima poročevalce pariškega Temps. Ta poročevalce pojasnjuje tudi sovražnost italijanskega časopisa proti francoskemu zasedenju nemških mest. Tako Italijani, ki so proti vojni, kot intervencijonisti, ki so se zavzemali za vstop Italije v vojno, so napravili skupno stvar v svoji opoziciji proti koraku francoske vlade v zadevi vprašanja Ruhr doline. Intervencijonisti, to je oni, ki so se zavzemali za vstop Italije v vojno na temelju izjave, da je treba Francije in ostale zavezničke napraviti odgovornim za to, da se Italiji ni dovolilo uživati sadov zmage. (Zmaga pa takva, da je strah!) Če bi se Italiji dalo to dovoljenje, — tako izjavljajo intervencijonisti, — bi imeli oni sedaj večno ter "vlado, ki bi se zavedala zmage ter kovala zavezničke v nebo".

Nasprotiniki vstopa Italije v vojno pa nasprotujejo, soglasno z izjavo tega francoskega poročevalca, — francoski akciji na temelju splošnih principijev. Ti niso verovali v nemško nevarnost pred vojno, niso vrjeli v nemška grozodejstva tekmo vojne in sedaj, po končani vojni, tudi ne vrijejamo, da je bila Nemčija odgovorna za izbruh vojne. Kako bi mogli vsled tega vrjeti v strah, katerega občutijo sedaj Francuzi? Dejstvo je, da je cela Italija izmučena od vojne ter razočarana vsled izida vojne: Trpi vred ekonomskega izčpanja, ki je posledica vojne ter se v resnicu boji vsega, kar bi bilo le od daleč slično vojaškim zapletljajem. V tem duševnem razpoloženju se je Italija seveda bala francoskega koraka ter ga je sovražila, kajti lahko bi imeli za posledico učink, katerim bi se Italija sama ne mogla izogniti. Pojasnila sta stališče Italije ni mogoče najti v katerikoli razniski glede zunanjosti politike, temveč v njeni vojni psihologiji in v tem oziru poroča navedeni francoski poročevalci v Rimu:

— Pogoji, pod katerimi je stopila Italija v vojno, so splošno znani. (Posebno pa nam, Jugoslovjanom). Voja, storiti to, namereje stopiti v vojno, ni bila nikakor soglasna. Oni, ki so se zavzemali za vstop Italije v vojno, so se moralni trajno in močno boriti proti velikemu številu odločil opozicijonalec. Kot že rečeno, je morala Italija najprvo premagati samo sebe. Celo potem, ko je bila dosežena zmaga nad svojim lastnim narodnim Jaz, je bilo treba nepristano čuvati to zmago. Neutralni v Italiji so se vzdržali na svojem ozemlju ter čakali na priliko, da vprizore svojo novo ofenzivo. Posledica tega je bila, da se je nahajal za bojnimi črtami svet, ki je bil nemir in poln nasprotuočnih si čustev. Razdeljena je bila družba in razdeljene so bile cel družine. Dogodki na fronti, srčni ali neščeni, so imeli globok učinek na narodno italijansko dušo. Upanje in razočaranje je vladalo izmenoma prav do dneva konečne zmage. (Ne Italije, temveč drugih zaveznikov). Takrat se je pokazala slava nove in prerojene Italije in z uspehom je bilo kronano delo intervencijonistov. Vojna stranka je bila zmagovalna ter lahko prevzeela vodstvo novih usod dežele.

Kmalu po sklenitvi premirja pa so prišli dnevi razočaranja tako v Italiji kot v vseh zavezniških deželah. Odpela se je doba novih težkoč, napačnih računanj in pomanjkanja. Ko se je ta doba zavlekla na občalovanja vreden način, so se neutralisti seveda poslužili te prilike ter pričeli kričati:

— Saj smo vam rekli, da bo tako, zakaj pa nas niste hoteli poslušati.

Ko ni potem počasno in skrivnostno delo mirovne konference preskrbelo Italiji tega, kar si je želela, in ko ni gospoda v Parizu resila vprašanje, pri katerih je bila Italija najbolj interesirana na tak način, kot je pričakovala. Italija, so zopet pričeli kričati pristaši neutralnosti ter nasprotniki intervencije: — Kdo so torej sadovi vaše zmage? Vi sami izjavljate, da so vam zaveznički odklonili te sadove. Vi ste bili za vstop v vojno in da se pridružimo zaveznikom. Vi ste sklenili zvezne ter podpisali pogodbo. Kaj pa ste dobili sedaj za vse to?

Resnico je, da so intervencijonisti, mesto, da bi odgovorili na te napade, s tem, da pokažejo moralne in materialne pridobitve, ki so nastale vsled sondeležbe Italije v vojni in mesto, da bi povdrali uporite intervencije na strani prostih narodov in tudi s tem, da so omolovačevali teritorialne pridobitve Italije in nove meje, pričeli kregati se sami med seboj radi jadranskega problema. Ničesar drugega niso bili v stanu videti kot ovire, katere jim je stavila na pot mirovna konferenca pri uresničenju njih nacionalističnih zahtev. (To niso bile nikake nacionalistične, temveč imperialistične zahteve, kajti Slovenci in Hrvati gotovo ne spadajo v krog italijanskih narodnih zahtev. Isto velja glede Albanije in Male Azije.)

Pariški poročevalce pravi končno:

— Ali se je italijanskemu narodu preveč trobilo v nesku pesem o porazu? V vsakem slučaju je narod pri volitvah, kadar je glasoval, — kajti vzdržanje od volitev šteje prav toliko kot volitev same, — glasoval za one, ki se niso poslužili počinj prednosti vojne. Sedaj so intervencijonisti poraženi ter obsojeni na molk. Postopali so trdo s svojimi nasprotniki in sedaj morajo sami trpeti represalije. V tem, tiči enostavno dejstvo. Italijanske volitve so dale Italiji parlament, ki noče govoriti o vojni ali o mirovni pogodbi, ki pripisuje prvi in drugi vse zadrgi in vse nerede sedanje ure. Socijalistična stranka je bila vedno proti intervenciji in isto velja glede večine takozvane ljudske stranke. Obe sta za popolno revizijo mirovne pogodbe, in miru, katerega je uveljavila ta mirovna pogodba.

Dandanašni je laž tako v četeh, da se niti najpredznejši ne sme drgniti ob njo. Resnico je treba spoštovati v teoriji, za praksom nima nobene vrednosti. Prvo je, da človek živi, — če živi s pomočjo ali resnice, je naposlед vseeno. Sredstvo je sredstvo.

Dopis

White Valley, Pa.

Ker vsakdo prične z delom, najše jaz. Tukajšnji premogorov Delmont Mine obratuje vsak dan, ali samo po par ur, tako da jih je že veliko pustilo delo in so šli na železnično delat, kjer se več zaslubi. K tukajšnjemu rovu je prišel tudi novi superintendent in je seveda takoj vse predelal. Tako je tudi napravil, da so zdaj stroje dali jamo. Kakor pravijo, bodo kmalu vsi za strojem delali. Kara premoga velja zdaj tukaj #9.50, to je za tistega, kateri dela pri kompaniji, kateri pa dela pri kompaniji, ga dobi nekolikocenejše.

Ker smo v temperenem času, tudi tukaj ni več tako, kot je včasih bilo. Le redkokdaj se dobi kozarček na kratek. Kozarec roznove se se kje dobi, ali drag je kot zefran. Ni še dolgo, ko mi je eden ponujal zaboj t. j. 12 steklene za \$130, reci stotrideset doljarjev. Lepa reč, kaj je!

Naj še omenim nekoliko o tukajšnji slovenski dvorani. Poseb-

no naznjam članom dvorane, kateri niso bili na zadnji seji na vsoči, da se je sklenilo, da se kolikor mogoče obilno vdeleži hodoče seje, ker imamo več važnih reči za rešiti, posebno pa o veselicu, katera se vrši v pondeljek 31. maja.

Zatorej že sedaj vabimo vse rojake iz bližnjih in daljnih naselbin, da bi se naše veselice vdeležili in grijomogli do izboljšanja dvorane.

Clini delničarji, vsi na sejo 23. maja ob 7. uri zvečer in 31. maja vse na veselie!

Zapisnikar slov. dvorane.

Ralphon, Pa.

Iz več naselbin se čita, da se slabu dela, ali tu pri nas se dela s polno paro vsak dan. Če katerega veseli, lahko pride, zaslubi tudi kakor drugod.

Naznanjam, da se je poročil tukaj rojak Jožef Škorec z gospodino Alojzijo Špilar. Novemu paru želimo obilo sreče!

Naročnik.

Noben slikar ne zna naslikati mirnega dne v mehiškem mestu.

Noben slikar ne zna naslikati mesarja, ki izpremija ceno porkčapsom od 40 na 30 centov funt.

Včasih so ljudje govorili o starem redkem vnu, ki pa ni bilo še nikdar tako redko kot je sedaj.

Stričenje las bo v New Yorku stale kmalo en dolar.

Po mojem mnenju je najboljše, če si pustimo rasti plešo.

Na svetu so nekateri ljudje že tolkokrat izpremenili barvo, da sedaj sploh barve več ne izpremeni, kadar jo izpreminajo.

Večkrat nam v sanjah kaj pada v glavo, kar nam niti v sanjah v glavo ne pade.

Cimmanj las ima človek, temveč dela mu prizadenejo.

Moj prijatelj je danes napravil prvi korak k ločitvi zakona.

Moj prijatelj se je namreč zaročil.

Zenitna ponudba.

Mladenci, 25 let star se želi poročiti in isče starejšega, že več let poročenega gospoda, ki bi mu to odsvetoval.

Listnica.

Pravite, da ste dobili pismo, da je vaš prijatelj našel smrt v narozni in vprašate, če je Narkoza prito reke Save.

Meni ni znano. Morda bodo vedeli pri Avemariji, kajti tam imajo veliko opravka z žegnano in nežegnano vodo.

Sladkor po trideset centov funt.

To nas bo še tedaj zanimalo, ke ga bomo dobili. Sedaj smo namreč brez njega.

B. V. je vložil tožbo za ločitev zakona, ker so mu povedali stvari, o katerih je mislil, da so samo njemu znane.

Kakšno pa je to sredstvo zoper podgane?

O, izvrstno. Zelo je poceni, in kar je glavno: zelo redilno.

Kako, ločiti se hočete? Saj sta vendar trideset let živel skupaj.

Vidite, gospod sodnik, stvar je taka. V teh tridesetih letih svapnila preečenje svoto denarja in sedaj ga hočem v miru in strahu božjem uživati.

Listnica.

Anton Kranjec, Cleveland, O.

Vašega spisa "Zivljenje Ivana Cankarja" urednik najbrž ne bo objavil. Če bi Cankar poslal spis "Zivljenje Antonia Kranjca", bi ga gotovo objavil.

Cerkvene prte prodajal.

Na starini v Ljubljani je bil arretiran trgovski sotrudnik Ferdinand Angloher, ker je starinarjem ponujal cerkvene prte.

Italijanski vojni stroški.

Od 1. avgusta 1914 je izplačala Italija skoraj 96 milijard lir in prejela 77 milijard in 400 milijon lir. Tako je morala vzeti iz zaklada okrog 18 milijard in 600 milijonov lir. 96 milijard izplačal je bilo kritih z 31 milijardi in 300 milijonov lir iz inkasa efektnih dohodkov, ostank pa z dolgoročni od sedanjih ruskih boljševikov, so teh dve tretjini proračuna in ena tričetrtina zaklada.

SUHO GROZDJE

importirano iz starega kraja

22 centov funt.

Boksa 50 funtov \$11.00

Posebne cene na veliko.

BALKAN IMPORTING CO

51-53 Cherry Street

New York, N. Y.

Z naročilom pošljite \$3. v naprej.

Peter Zgaga

Ameriške lepotice se raduje svobodno gibajo, že vsaj v vodi. In sleditev je pri njih zelo priljubljena kopalna obleka iz enega samo kosa.

Oblasti so odločno proti temu in hočejo to bleko odpraviti.

Ali se jim ne smijo diktata, ki bodo prebevali brez te oblike?

* * *

Učenjaki se strinjajo v meniju, da je meseč maj, kaj ne neverjetno mesece za poroko. To je mogoče. Meni se pa zdi, da so nevarni tudi meseci september, januar, avgust, mare, julij, oktober, junij, februar, december, april in november.

* * *

Noben slikar ne zna naslikati mirnega dne v mehiškem mestu.

* * *

Noben slikar ne zna naslikati mesarja, ki izpremija ceno porkčapsom od 40 na 30 centov funt.

* * *

Noben slikar ne zna naslikati ljudi, ki izplačajo na vrhovnega zdravnik.

* * *

Vrhovni Zdravnik.

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadomnik.

JOHN GOUŽE, Ely, Minnesota.

ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue M.

So. Chicago, Ill.

IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley,

Pittsburgh, Pa.

Experimenti.

Našo dobo bo imenovala zgodovina dobo opičarstvo. Opičarstvo ima svoj vzrok v intelektualni dekadenci. Dekadencu pa se skuša perpetuirati kakor vsako drugo stanje.

Ker poraja dekadence malo intelektualnih vrednot, se smatra saka misel samo zato, ker je misel, za evangelijski in se skuša uveravati povsod neglede na njeno prikladnost in neprikladnost. In sled stremljenja po perpetuaciji se hoče doseči, naj bi to veljalo za večne čase dalje. Tako bi se zdelo, da se bližamo takemu izmenju človeškega plenoma, da so bili vsi dosedanji utopisti pravi rekejorji v urimerju z bližnjo realnostjo.

Da kaže današnja družba v materialnem oziru silno razdaljo med najnižjimi in najvišjimi sloji, ni baš težko uganiti. Dosti manjša pa ni — oziroma ni bila — razlika v intelektualnem pogledu. Prva diferenca bi se dala na enkrat hitro izmeniti, nekoliko težje bi to pri drugi. Po petdesetih, kaj, po dvajsetih letih bi bili zoper seda na starem. Zakaj? Zato, ker je treba najpreje odpraviti podlago, nakatero se je zdalo vse dosedanje hotenje in nehanje človeške družbe — egoizem. Egoizem je vstvaril državne, egoizem je ustvaril stranke in razrede in se mu moramo v glavnem zahvaliti za vso dosedanje civilizacije. Če se zdi komu beseda egoizem pretrda, je lahko nadomestiti uveljavljanje samega sebe, ki je mnogo bolj nedonočna.

Predno začnemo torej zidati novo družbo — in to hočemo vsaj a videz — moramo spraviti s sveta in človeških sreč egoizem. Tako e problem jasno postavljen, a z jasnostjo — kakor po navadi — aste tudi težkoča. Vzemimo celo, da ne tvori egoizem izvirne sestavine človeškega značaja, je vendar splošno znana ta lastnost vsaj e jako vkorinjena. Znano pa je tudi, da se take lastnosti le posogoma odpravijo, ko so se enkrat vgnezdile vsled stoltnega dedičnosti. Potemtakem je tista obljubljena neegoistična dežela še precej oddaljena.

Vendar to še ni vse. Če je bil do sedaj egoizem tvorna sila vseča človeškega delovanja — kdor ne vrjame, je seveda lahko drugih misli — kaj pa naj postavimo sedaj na njegovo mesto? Ljubezen za skupnost? Dobro, vsak poskus je nekaj vreden, ampak če se izkaže, da se je poskus ponosrečil, da začenja zamenjavati egoizem družbe, tudi preeje človeška lastnost, ki sliši na ime lenobet! Tukaj bo reba torej končati in pustiti, da se uredi vse zoper samo — to se spravi, tako kot je bilo do sedaj!

Vem, kaj se mi bo odgovorilo: lenoba se ne bo pasla ne na drobovno ne na debelo, kajti vsak bo k delu prisiljen. Lepo, ampak ne včim prav, kako bo tista civilizacija na povelje. In potem: kakšna svoboda se kar vsploši danes kot v maju cvetje z dreves. Sicer ni posebno prijetno umerti od gladni, ali vendar je svoboda in ne vemo, tako dolgo se je bome še veselili.

Pa recimo, da se bo uredilo vse v najlepšem redu, ko bo enkrat odpravljeno egoizem. Da pa je treba pri vstopu v novo kraljestvo ocistiti svoje čevje egoizma, v tem smo vsi enih misli. Ravno tako se vsi strinjamо v tem, da je treba začeti negotovati na mestu njega ljubezen do bližnjega. Poglejmo torej, kako se pripravljamo na to nalogo.

Kdor je bil do sedaj poniran in razčlanjen, bo od sedaj enak svetuemu bratu. O kaj še? Tudi on naj okusi enkrat, kaj pomeni poniranje v razčlanjevju, in ko se bo navzil tega občutka, bo še le stopil s piedesta enak med enake. Prav, samo bojim se, da bi mu takoj ugašalo na prestolu, da ne bi hotel iti z njega in ga treba s silo vreni. Vsaj zgodovina nam kaže, da ne gredo ljudje po navadi prostovoljno s prestola. Kdor je bil tedaj do zdaj zatiran, naj ne stopa takoj na vladarsko mesto, ampak naj zatre prej egoizem v sebi. Seveda bi moral potem še dolgo žakati — in bi naposled ne maral prestola, ker prestol suponira egoizem. In potem: zatiranih je več ne go zatiralec, in ker vemo, da vlada vedno manjšina, se bodo moralni marsikateri zatiranci tudi nadalje zadovoljiti z dosedanjem vlogo. To je seveda veliki križ. Torej se ne sme vzdruževati več egoizemni prehodno.

In potem — pa pustimo ta potem. Živimo v dobi dekadence in klojemo preživele ideje kot pes stare kosti. Enakost, bratstvo in kar kor so že imenujejo te panaceje, ram omamljajo možgane, čete francoske republike pa so v Frankfurtu, ki pripada nemški socialistični republike.

In šef francoske vlade je socialist Millerand, ki ima po njem celo ime neka struja socialistizma. In na Ruskem proglašajo 1. maj dan — dela! Ne, ne, živiljenje se ne bo šlo niti k ideologijam leta 1920 po Kristu, to bi bilo nekaj preveč celo za našo bujno domišljijo in domušljavost.

Novice iz Slovenije

Avtomobilска nesreča na Bledu. Na klancu glavne ceste Bledu-Lesec se je zgodila avtomobilска nesreča, katerje žrtev je postal g. Jože Komjanec, trgovec iz Pevnega grada. Gospod Jakil ml. je vozil z avtomobilom z Bleda proti Lesecu. Na znanim klancu je počila enemu kolesu gumijeva cev. Avtomobil je z vso silo zakrenil s ceste proti hribu ter se prevrnil. Dočim so ostali potniki, kateri je avtomobil pokrili, ostali skorico popolnoma nepoškodovani, je zagnal Komjaneca kakrš 3 metre daleč. Komjanec je pri tem tako nesrečno padel, da si je prebil črepino v zatilniku. Težko poškodovanega so prepeljali v ljubljansko deželno bolnišnico, kjer je podlegel poskodbji. Komjanec je bil vrl in navdušen narodnjak. Po polonom je vstopil za časa bojev na Koroškem kot dobrovoljec v jugoslovansko armedo ter se odlikoval v raznih bojih. Kot artillerijsko poročnik je zapovedoval bateriji v Področju. Tam je bil tudi ranjen in je s svojim topom zadrževal takratni naval nemških čet čez predor.

Ker je pretepel

17letno Frančiško Gradišar, stanovnica na Rimski cesti v Ljubljani in ob isti priliki rekla: "Če bi jo prav ubil, bi je ne bilo nič škoda", in ker je kupil od Ivane Grunda ukrajeni jermen, katerega je prodal naprej Ivanu Štembonu, je obsodil okrajni sodnik g. Avsec Franceeta Povheta v štiri dni zapora.

Most čez Ljubljanico

Goreti je začelo poslopje Antona Buščaj v Kompolah št. 1, podomače pri Kožarjevih. Ogenj, ki se je pokazal na svinjaku, je v kratkem času vpepelil hišo z vsemi gospodarskim poslopjem. Zgorela na Opekarski cesti v Ljubljani so je tudi večina gospodarskega opričeli te dni graditi.

ODVAZANJE RANJENCEV PO BOJIH V WESEL, NEMČIJA.

Iz pred sodišča.

Ukrajeni avtopasici.

Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo Antona Bandaša na 10. Josipa Schrodla in Ivana Poberja pa na 6 mesecov težke ječe. Obtoženi so bili, da so si prilastili avtoplasice, vredne do 30.000 K., kateri so bili ukrajeni erariju. Prvi državni pravnik dvorni svetnik prične Franjo Kuralt, Anton Hafner in Janez Zakotnik, kateri bo potrdili, da je bil Kokalj res pisan. Dr. Jerala zaščilil, da je Kokalj udružil po avtokratu in reklo: "Kaj nam je treba kralja?" Na vprašanje pravomestnika svetnika Rekarja pove priča, da je Kokalj žganje drugi pa vino. Tožil ga je tudi zaradi razčlanjenja časti, toda je tožbo umaknil. Ostale priče Janez Kalan, Franc Kuralt, Anton Hafner in Janez Zakotnik potrdi, da je bil takrat Kokalj pijan, nakar umakne državni pravnik dr. Modle tožbo, rekoč: "Ker so štiri priče, najblžji sosedje obdolžene, kateri prodajajo in kupujejo ukradene reči."

Energičen gospod.

Že pred nekaj tedni smo poročali o kazenski razpravi, katera se je vršila pred deželnim sodiščem v Ljubljani zato, ker je lesni trgovec Viktor Oroszy z Vrhniko rekel postajenemučniku na Vrhniški Alfredu Petku, ko sta se dne 25. novembra 1919 na kolodvoru spričala: "Jaz se nič ne menim s takimi gospodi kot ste vi." Pri tem prepiru je Petek očital Orosziju, da je bil avstrijski konfident, za kar je Orosz Petka pri okrajnem sodišču na Vrhniku tožil in je bil Petek radi razčlanjenja časti obsojen, ker ni niti dokaza resnice nastopil, da bi bil Orosz res avstrijski konfident. Razprava proti Orosziju se je nadaljevala pri deželnem sodišču do nerazodnosti pisan, medtem pa edina obtežilna priča izpove, da je Kokalj takrat le malo časa videl, da ga drugače prav nič ne pozna in ga še nikdar prej videl ni, je potrjeno, da je obdolženec storil pregrešek v polnem pisanosti."

Delavcu ukrajeni kovčeg.

Andrej Segulin je obtožen, da je izvabil 25. marca t. l. Janezu Zajku kovčeg, v katerem je bilo blaga v vrednosti 1956 K. Zajko se je pripeljal 25. marca iz Zagreba v Ljubljano, iskal je premočica, toda ga ni dobil; v Kozavec gostilni se mu je ponudil Segulin, da mu preskrbi prenočitev. Peljal ga je v šupo Ivana Kastelicu, pri katerem služi za hlapice, ter zahteval od njega delavško knjižico in kovčeg, češ, da mu bo vse vrnil drugi dan. Zajko mu je res izročil zahtevane stvari, toda drugo jutro je pa načel Zajko vložil in prazen kovčeg pred vratni odklenjene šupne. Segulin pravi, da kovčega ni ukral. Zajko kot priča zaslišal potrdi navedbe otožbe. Nadsvetnik Verdnjak priči: "Ali se ne motite v osebi?" Priča: "Do smrti me zihar strafajo, če ne govorim resnice!" Sodišče je obsodilo Segulina na 6 mesecov težke ječe; plačati mora Zajku 2888 kron.

Oropani tihotapeci.

Pred deželnim sodnijo v Ljubljani so bili obsojeni Lovro Likar na tri, Rudolf Likar na pet in Matija Jelovčan na šest tednov ječe. Kontrabanta Alojzij Lipic ter Franjo Karara sta prenočila na Suši pod Malenskim vrhom pri Jelovčanu. Ob 2. uri popoldne sta prišla Likar in Peterbel, katera sta prisilila kontrabanta, da sta jima izročila ves tobak, katerega sta nameravala izhotoviti preko demarkacijske črte.

Moravčani pred deželnim sodnijo.

Anton Urankar, Valentin Tič, Jože Brvar, Ignacij Tomc in Janez Pergar so fante, bivše vojake,

dr. Fran Jerala, reklo: "Kaj nam treba kralja, saj vem, kakšnega svinjarja smo prej imeli, da nam tudi sedaj ni treba?" Obtoženec Kokalj pravi, da je bil tako prijan, da se ni spomnil, kaj je govoril. Zagovornik dr. Nathaćen predlagal, da naj se zaščili kot prične Franjo Kuralt, Anton Hafner in Janez Zakotnik, kateri bo potrdili, da je bil Kokalj res pisan. Dr. Jerala zaščilil, da je Kokalj udružil po vprašanju pravokratu in reklo: "Kaj nam je treba kralja?" Na vprašanje pravomestnika svetnika Rekarja pove priča, da je Kokalj žganje drugi pa vino. Tožil ga je tudi zaradi razčlanjenja časti, toda je tožbo umaknil. Ostale priče Janez Kalan, Franc Kuralt, Anton Hafner in Janez Zakotnik potrdi, da je bil takrat Kokalj pijan, nakar umakne državni pravnik dr. Modle tožbo, rekoč: "Ker so štiri priče, najblžji sosedje obdolžene, kateri prodajajo in kupujejo ukradene reči."

Skrivac ukrajenega usnja.

Kazenski senat deželnega sodišča v Ljubljani je pred predsednikom nadsvetnika Žebretom obsodil čevljarskega mojstra Karola Bolho, Albina Straussa, Bolhovega pomočnika, na 2 meseca in zasebnico Frančiško Šifrer na 1 mesec ječe, ker je Karol Bolha lani jezeni od tatov Petra Terazzinija, Gilda Dekeljha, Bernarda de Labo in Avgusta Albertinija, kateri so ukrali trdki Pollak usnje, si ga pridobil; Albin Strauss je pa 14 pokrajenih koz skril, ker mu je to naročila Šifrjerjeva.

Na 14 mesecov težke ječe je bila obojsena osnčarka zaradi trivne predkazovanja Ana Milavec, katera je ponoči ukrala nemško N. 1530 kron; po prestani kazni se postavi pod policijsko nadzorstvo.

"**Že na Ekoniku ni dobro storil**", pravi sodnik Ivan Mihelič, kateri je pokrajen pri Zupančiću vse oblike. Pričel je od vojakov Segulina, da mu je bilo kraljevsko, kjer je tudi kralj, kakor sam priznava; pri Leonu je igral kartu in biljard, za Evgena Pirmata se je pustil napačno vpisati v neki gostilni, v kateri je prenočil. Sodišče je obsodilo Miheliča na 18 mesecov težke ječe in izreklo, da se po prestani kazni odda v prisilno delavnie.

"**Vi niste bili se nikoli pred sodnijo!**" pravi sodnik Antonu Beleu, ki odgovori: "Že velikokrat!" Ukraden je bil 28. marca t. l. nekemu staremu možu listnico pri Pivalnu; mož je v gostilni zaspal. Še tisto popoldne je Belec policija sestirala. Belec pri sodnji priznava, da je v sili vsebovalo boljše nadzore in bi vsebovalo boljše nadzore, "ne bodočnost", prav sekretar Payne, "ako ne bi uporabljal olja rastla se hitreje."

Celotni narastek v pridelku vseh vreleev Združenih držav tekmo meseca marca v primerju k marcu 1919 znaša čez 6 milijonov sodov, kar predstavlja 200 odstotkov predtebni pribitki. Ali ta povečana pridelka petroleja iz naših vreleev ni zadostoval — trebalo je uvoziti 6 in pol milijonov sodov iz Meksika, to je 3 milijone sodov več kot v istem mesecu lanskoga leta. In celo ob tem narastku od 8 in pol milijonov sodov petroleja, ki je bil na razpolago po odbitku narastlega eksporta (izvoza) v Kanado, moralo se je obilno poseti po zalogu surovega olja v shrambi raznih družb, tako da je bil iz teh zalog shranjenega domačega olja pridelan drug milijon sodov, tekoči konsumpciji. Pred letom 1920 pa so te same družbe povečale svoje zaloge iz prehodka pridelke.

"Po mojih informacijah", pravi sekretar Payne, "je uporaba surovega petroleja tekom meseca marca nadkrilila ono lanskega leta za skoraj 12 milijonov sodov. Konsumpcija 44 milijonov sodov v tem edinem mesecu pomenja, da Združene države uporabljajo mesечно več olja, kot ga je vse svet rabil tekom leta 1885. To se dejstva, ki jih mora upoštevati vsakdržavni pridelnik, je vedno v povečanju, zato da se države ne more reči, da se izvrši danes komaj 40 odstotkov tistega dela, kakor preje. Istočasno so pa znaten narast zivljenske zahteve Stroških slojev. Tak oje neodoljivo nastal velik prepad med ponudbo in povprašanjem. In tu je prav vir sedanji draginji — dasi so se vedno poleg tega glavnega še drugi vzroki ki draginjo še povečujejo. Boljševska Rusija, kjer se je razgibal val za skrajno omejitev dela, ki se je potem razlil po vsem svetu, je tudi prva vživala grenki njegov sad in spoznala, da mora predvsem zasutti ta vir, ako hoče dovesti državo do blagostanja. Namesto pravtvega burenega delavnika je uvedla 12-urno prisilno delo. Tako tudi na ostalem svetu ostane odprtia iz sedanjih gospodarskih stiskov ena rešilna pot: podvojeno in potrojeno delo."

MAJNIKU.

Lojza Tomc, Dunkirk, Kansas.

Najlepši mesec majnik je, ta mesec oživi sreč;

svetlina kaže svoj obraz in ptica poje na ves glas.

Ko mimo nas ta kras hiti, solzno oko za njim strmi.

Kot sladki sen izginil je, Bog ve, če vrne kdaj se še.

A v nas ostane še spomin blazitelj hudih bolezin.

Zivljenje je spomladni dan, sedaj krasan, sedaj teman.

Poljska politika.

Poljski so dosegli svoj cilj: Veliko Poljsko. Kakor vse nove države, nastale po svetovni vojni, se mora tudi Poljska boriti z mnogimi težavami gospodarskega in političnega značaja. Ententa je po svojega stališča uvidela velik politični pomen Poljske in jo je v rejnih stremljajih podpirala. Poljska loči Nemčijo in Rusijo in ovira tako tesnejšo nemško-rusko zvezo. Ravno to pa je za Poljsko samo nevarnost, ki se je poljski državnikov dobro zavedaplo in so zato v mirovnih pogajanjih z boljševiško Rusijo silno previdni. Poljska je edina obmerna država, ki se je krepko postavila v obran boljševiškemu oružju. Tekom enega leta je postavilo močno skoro milijonsko armedo, dasi je bila slabos oskrbljena. V boju z boljševiki je zavzela ogromne pokrajine in še danes drži Belo Rusijo.

Poljski pa manjka moralna opora novih slovanskih držav. Z Ukrajinom in Čehoslovaško ima mejne spore, v Jugoslaviji ji pa nedostaja tradicije v stiku. Poljski kakor Rusini v bivši Avstriji so vodili separatno politiko, dočim so imeli

Laž.

Francoski spisal Rene Bizet.

Godbi dolgujem najbolj srečne spomine svoje mladosti. Daljna preteklost, kadar se spomnim na njo, najde najbolj naravnih izraz naši mali provinčialni občnici, kateri okna so se odpirala na vasko glavno cesto. Tam zopet vidim svojega očeta, napol smejaljčega se, napol resnega, sedečega na visokem stolu pri harmoniji. Morna soba je bila polna blženih melodij cerkevih himen.

Sedel sem na blazini ob ajegovih nogah. Sledil sem gibanjem njegovih nog in rok. Nikdar se nisem premaknil in nikdar izgrovil nobene besedice. Prisluškoval sem, in moj dih se je tresel vspričo grmečih glasov kot bi se tresel vspričo grmenja nevihte. Igral je za svojo lastno zabavo ter zaupal edinole temu instrumentu tajna častva svoje duše, ki so se izražala v njih lastnem jeziku, katerega ni razumel nikdo drugi kot on — in jaz.

Jaz sem razumel harmonij. — Smatral sem ga za živo bitje ter ga ljubil z izključljivo, mladostno strastjo ter sem se sempatašno dotaknil njegovih tipk z občutkom kot da se dotikam rok svoje matere. Deseto leto svoje mladosti živi v mojem spominu kot ena dolga zahvalna pesem, ki se je dvigala proti nebu. To je bila doba mladostnega misticizma. Mali harmonij je obdajala v mojih milih neke vrste svetost. Približal sem se mu s spoštovanjem in nobena stvar na svetu bi me ne mogla privesti do tega, da bi sam igral manj, tako močna je bila moja zavest, da tega nisem vreden.

Zrastel sem, postal bolj pameten ter imel manj nepremišljega načina načinka. Moje sreča pa je ohranila svojo staro ljubav, ki je obsegala s svojo nežnostjo očeta, godbo in harmonijo. Lahko si mislite, kaka žaloira je bila v mojem življenju (star sem bil takrat dvanajst let), ko je moč privedla ta instrument. Zakaj se je ločil od njega? Tega ne vem do današnjega dne. Nikdar nisem hotel govoriti o tem dogadku, kajti bal sem se, da se osmešim v očeh staršev (tudi v namenu, da jih pustim živeti naprej v iluziji, da niso storili nikdar nobene stvari, vsled katere bi jaz trpel). Domnevam, da jih je kaka neprica kovalna denarna zadrega prisilila žrtvovati nepotrebitno potrebnemu ter sprejeti ponudbo, katero je stavljal Mr. Leger, notar dotičnega okraja, ki je živel v krasni hiši na robu onega mesta.

Onega dne, ko se prišla, da odvedejo harmonij, sem zbežal iz hiše. Potikal sem se po cestah kot pes, ki je izgubil lastnico. Tudi govoril sem neglas. Vrgel sem se na kolena ter molil. Izgibal sem se ljudem na cesti, kajti v svoji jezi sem se baš, da jih bom žalil. Ko sem se vrnil domov proti mračku ter sedel k mizi, sem videl le prazni prostor ter na zidu znake izgubljene oblike. Tedaj sem si pokril obraz z rokama ter pričel ihteti.

Nobena tolažba ni mogla odvratiti mojih misli od tega inštrumenta. Ponoči sem se pogost po prebudil ter skočil pokonci, kajti zdele se mi je, da čujem nad seboj zmanj glasove. Skočil sem iz postelje ter odšel po stopnicah navzdol z bosimi nogami. Prepričan sem bil v svoji duši da je neki čudež privedel harmonij nazaj na njegovo mesto. Splazil sem se v obrednico ter pričel otipitvi stole. Rekel sem si, da mora biti tam. Ne, prostor, katerega je zavzemal prej harmonij, je bil prazen. Vrnil sem se nazaj v svojo sobo ter jekal do jutra.

V četrtek in nedeljah, kažni bilo šole, sem se potikal krog hiše M. Leger-ja. Preplezal sem zid v ledastem upanju, da bom videl harmonij. V kateri sobi je bil? — Kaj so storili z njim? Včasih je prišla mlada notarjeva hčerka, plavolasa deklica na vrt in takrat bi najraje skočil k zidu ter ji potolil svojo bedo in svoje gorje. Tega pa si nisem upal storiti. Za mene je bila ona osebe iz višjega družabnega razreda s katero more govoriti človek le v slučaju.

Avtor je čudna žival. Njegova povest raste iz njegove glave.

PARADA ZIDOVSKIH VOJAKOV, KI SO SE BORILI POD ALLENBY-JEM.

Za jugoslovansko Reko.

18. aprila ob poi enajstih dopoldne se je vršil velik narodni shod, kateremu je prisostvovalo preko 15 tisoč ljudi. Zborovanje je otvoril predsednik belgrajske občine g. Kosta Jovanović, ki je dejal med drugim: Mi smo se danes tukaj sestali, da protestiramo proti nasilstvu naših prijateljev in sovražnikov in da jasno poudarimo, da nočemo dopustiti, da se nam odsekajo del naše jugoslovenske zemlje. Naše ljudstvo od Triglavca do Vardarja je dvignilo glas proti temu nasilstvu. Kljčno skupaj z Gladstonom vsej Evropi in našemu sosedu preko morja: "Reka k sebi!" — Za predsednika zborovanja je bil predlagan gospod Jovan Žujević, predsednik srbske akademije znanosti. Njegova izvolitev je bila od vseh burno pozdravljena. V svojem govoru je naglašal, da so učenjaki ostali v tesni zvezi z narodom in da je ves narod dvignil glas za svoboditev vseh naših jugoslovenskih narodov. Zahvalimo se prijateljski Ameriki in Wilsonu, kateremu daj Bog dolgo življenje in zdravje. Ta govor je bil sprejet z burnim plukanjem. Nato je govoril za parlamentarno zajednico postance Nata Petrović. Izjavil je, da vaka naš narod nova Golgata. Naš narod je bil petsto let v grobu, katerega so mu izkopali Turki na Kosovem. Toda naše pleme je postal močino in se je osvobodilo. Potem so hoteli, da pretrpimo drugo pločo z groba, katero so navajili Germani na nas za celo tri leta. Sedaj pa pripravlja tretjo Golgato italijanskog narod. Slep, kar nemški narod, hoče prodirati na Balkan in je zato zaposedel razne točke, našega jugoslovenskega teritorija, nameč Reko, Zadar in Skadar. Recimo italijanskemu narodu da ni na svetu nisi enega Srba, ki bi dopustil, da se dira v integraciji našega naroda. Slabo se bo godilo tistem, ki bo poizkušal nas tlačiti. Pretrpeli smo prvo in drugo Golgato in pretrpeli bomo tudi tretjo, ako pride do tretje eksplozije na Balkanu. (Ploskanje.) — Potem je govoril trgovec Todor Mihajlović. Dejal je, da bi bila izguba Reke za nas izguba ekonomske svobode. Poudarjal je, da se moramo za Reko boriti do poslednje kaplje krvi. (Odobravjanje.) Potem je govoril časnik Ivan Džaja. Dejal je, da se mora uresničiti geslo: Balkan-balkanskim narodom! Na Balkanu ne bomo trpeli nobenega tujača! (Ploskanje.) — V imenu opozicije v parlamentu je govoril poslanec Milan Marković. Rekel je: Leta 1918, ko so se Srbi vračali v domovino, ni nihče misil, da se bodo morali boriti iznova za popolno svobodo vseh narodov. Jadransko vprašanje se samo naše vprašanje, marveč vprašanje miru za vso Evropo. Evropa naj ve, da smo Jugoslaviani edini in ložni glede srušnih vprašanj, tako tudi se ne skladamo v notranjih vprašanjih. Jadransko vprašanje se more preka naše volje rešiti samo nasilno. Mi pa poudarjamo, da to ne bi vejalo dolgo. Zelimo mir in prijateljstvo z drugimi narodi, toda za ta mir nočemo žrtvovati dela našega naroda. (Odobravjanje.) V imenu socialistične demokratije je govoril pr. Nedeljko Divač. Dejal je med drugim: Mi socialisti zahtevamo, da se da vsem narodom popolna nacionalna svoboda, ker samo tako se more vzpostaviti mir. — V imenu ženskih udruženj je govorila gospa Leposava Petkovićeva.

Nato je v imenu belgrajske vsečilške omladine govoril predsednik "Pebratistva" Mihajlo Vučićević, za njim pa v imenu vojnih invalidov Miličev Jovanović. Nasledil je predsednik belgrajske občine g. Kosta Jovanović, ki je dejal med drugim: Mesec Belgrada, prestolice vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, vznemirjeni po glasovih, da se bo od Jugoslavije odtrgal Reka, so ose zbrailane na veliko. Narodno skupščino ter po izjavah predstaviteljev vseh slovenskih strank, vse složno: 1. zahtevajo enakost, malih in velikih, da se po svobodni volji celokupno ujedinijo v svoji narodni državi in da jih nobena sila ne sme cepiti in spravljati pod oblast drugih držav; 2. protestirajo proti tajni londonski pogodbi in drugim odlokom, po katerih se 400.000 Jugoslavov stavljajo pod suverenost Italijanov proti njihovi volji in razumu ter proti pravici načelom za uredit dobro mednarodnih odnosov; 3. protestirajo, da se Jadran in Reka odcepita od Jugoslavije, ker se naš narod s tem nikdar ne bo pomiril, niti bi také krivice ne mogel dolgo prenasati; 4. pričakujejo, da bo vlad kraljestva SHS z energičnim držanjem odklonila ta nepravilni rop; 5. apelirajo na demokracijo Italijanov, da razbijajo imperialistične težnje svojih sedanjih diplomatov, ki se ne zlagajo z nekdanjimi lepimi tradicijami in da skrajšajo to grozno stanje, ki usodepolno preti jugoslovensko italijanskemu prijateljstvu, ki je potrebno narodom obeh držav; 6. želijo, da se v teh državah storii vse potrebova za razvoj dobrih odnosov, kakor n. pr. svoboda Jadranskega morja in obvezstanska zaščita obeh narodnih manjšin, ki bodo na obeh straneh morale ostati, ter da se razumno in pravčno izvedejo meje med Jugoslavijo in Italijo. Ti narodi so voljni in želijo živeti v slogi in ljubezni. — Resolucija je bila sprejeta enoglasno, z aklamacijami in živahnim odobravjanjem. Dolgo ploskanje, vzkliki: "Živela jugoslovenska Reka, živela jugoslovensko Primorje!" Nato se je ogromna množica mirno razšla.

Diplomatski in konzularni zastopniki Jugoslavije

Belgrajski Presbiro objavlja uradno: Ministrstvo za zunanje stvari javlja v zvezi z odločitvijo zavezniških in pridruženih držav na mirovni konferenci v Parizu: Kr. vlad je sklenila, da obnovi diplomatske stike z nemško republiko, in je imenovala za opravnik poslanstva kraljestva SHS v Berlinu g. Rajka Vintrovicja, ravnatelja I. razreda konzularnotrgovskega oddelka v ministrstvu za zunanje stvari, ki ima čin poslanika II. razreda. Opravnik bo v najkrajšem času odpotoval na svoje mesto.

Ministrstvo za zunanje stvari daje v vednost interesiranim:

- Do sedaj so bila izdana načelna dovoljenja za otvoritev nastopnih inozemskih konzulatov na ozemlju našega kraljestva: 1. Grški v Skoplju, 2. Franciji v Zagrebu in Skoplju, 3. Angliji v Zagrebu, 4. Španiji v Belgradu, 5. Čehoslovaški v Belgradu in Sarajevu, 6. Nizozemski v Belgradu in Zagrebu.

Severova zdravila vzo zujejo zdravje v družinah.

Bolčine v križu

so zalo pogosto vseled neredit ledic. Tak simptom je največkrat prvo znamenje, ki vas opozarja na delo, da ledice ali mehur tonike. Vzemite ga proti vnetju mehura in ledic, neodhaljanju vode, proti odtekjanju gosturine, bolečinam pri uriniranju, otčenim nogam, kar prihaja vseled neredit ledic. Cene 75 centov in \$1.25 ter 8c in 8c davka. Narednost ledic.

Severa's Kidney and Liver Remedy

(Severovo Zdravilo za ledice), ki je priporočljivo kadarkoli potrebujejo ledice ali mehur tonike. Vzemite ga proti vnetju mehura in ledic, neodhaljanju vode, proti odtekjanju gosturine, bolečinam pri uriniranju, otčenim nogam, kar prihaja vseled neredit ledic. Cene 75 centov in \$1.25 ter 8c in 8c davka. Narednost ledic.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

lastni presoditi, ali je v kakem kraju z ozirom na trgovske odnose naše države potreben tuj konzulat.

Navadni razum je veliko bolj sporazumno z drugimi našimi ob-nenavaden kot vsak drugi.

Najzanimivejše, najcenejše in najbolj popularno čtivo vam je na razpolago.

Slovensko-Amerikanski Koledar je izšel za leto 1920.

Veliko več slik kot prejšnja leta.

Najbolj izbrani članki, opisi, razprave, povesti, šale, zanimivosti.

Stane 40 centov.

Izrežite takupon, pridelite za 40 centov štempsov ter pošljite nam.

**SLOVENIC PUBLISHING CO.,
82 Cortlandt Street,
New York, N. Y.**

Tempotom naročam Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1920 ter prilagam za 40 centov štempsov.

Ime _____

Naslov _____

Mesto in država _____

Naš Delos.

Večno vzbujkano valovje zgodovinskega dogajanja je povzdujnilo končno in nas na površje. Državne moje so domalega krog in krog definitivno začrtane, v kratkem pade odločitev o ustavnih odslikah in v dogledni dobi se mora na mednarodnem forumu izkazati, odgovarjalci li samozavesti nosani na osvobojeni zemlji in primere odtek v bližini in daljni tujini, ki nas doslej ni mogla ali ni hoteala poznavati. Da se bo ta odtek jačil od leta do leta, ni najposlednja skrb naše diplomacije, vsekakor pa prva dolžnost osvobojencev samih.

Naučenju v zgodovinsko vstopajočega naroda se zdi izvedljiva te naloge seveda nekaj lishkega, samoumevnega. Po vsaki revolučni dobi nahajamo v duševni arhitekturki prerojenih narodov več ali manj otroške naivnosti in mladeničke domišljije, ki s čudovito lahko preobči nasprotja med premagano preteklostjo in zmagovalno sedanjostjo. Ni treba iskati primere v časovnih in deželnih davninah, treba je prisluhniti tomu še ne včerajšemu minulosti.

Doba je — sit venia verbo — presirova, da bi nas Jugoslovane že bi bila iztreznila. V tem iztrezenju pa prihajamo do vedno jasnega spoznanja, da je pač osvobojena naša domovina, da pa ni še osvobojeni in Jugosloven. Teritorialno smo pač izkoreninili za večne čase habsburško suženjstvo; ne bo pa še tako kmalu mogoče očistiti duhove njihovih otrovnih klicev, ki liki škodljive etničke bakterije zastrupljajo s svojo trpežno eksistenco jugoslovansko umstvenost. Odveč bi bilo razpravljati o tem žalostnem dejstvu. Neverni Tomazi naj blagovolijo "itti sami vase" in naj odkrito izpravo vest. Osvoboditve drugi del se šele pričenja. Po katerih potih in v katerih smereh, o tem bodo odločevali narodovi kulturni, socialni, gospodarski itd. glasniki, vsaki po v naši zemlji in v ljudskem značaju danih pogojih in po od celotne svetovnopolične situacije določenih potrebar. Ustvariti na živiljenjsko kreplki temeljno enotno jugoslovansko kulturo, izključnojugoslovansko, od avstrijsko-madžarskih atezizmov očiščeno samozavest, to bo glavna zadacha bodočih desetletij. Ne samo škodljiva, ornejna bi bila v tem pogledu politika ptiča noja. Edinole s priznanjem in spoznanjem kulturnih in plemenskih razlik med posameznimi enotami jugoslovenske skupnosti je mogoče najti od zgodovine in naših mrtvih potegnjeni krog našega celote in naravnega njegovga središča; quantum essentiam jugoslovanstva, živo podlagovo, v kateri bodo nastajajoče generacije vtlesile jugoslovansko misel, ki bo tako ostro opredeljena, tako jasno samosvoja, kakor moremo danes govoriti o francoski, angleški ali italijanski kulturi, in naj se udejstvuje že na katerikoli točki zemeljske krogije.

Iz Marxovega svetovnega nazora izvirajoča vsporedba kulturnega razvoja z gospodarskim, v katero je še bila zaverovana družbna veda iz preteklih minulosti, ne drži. Na gospodarskem in svetovno-političnem polju nahaja veleobrat zares znatne prednosti; da pa na kulturnem poprišču odrečje matematične dimeizije, o tem svedeči n. pr. kultura skandinavskih narodov, da ne segamo po daljših primerih, jasno dovolj. Kulturna diferenciranost med jugoslovenskimi plemenami je bila kolikor tako opravljena v prezapletenih predvojnih razmerah, ampak pospeševali jo danes, ko šteje Jugoslavija med narodnostno najenotnejše države, bi pomenjalo negospodarsko drobljenje ustvarjajočih energij, v marxističnem žargonu izraženo, veleobrat v kulturnem podvijanju obljublja več vrjetnosti večje bodočnosti.

Kar pa ni najmanj važno, je dejstvo, da imamo pač narodnostno enotno, ne pa še narodnostno saturirano državo. Milijoni naših rajakov živijo v diaspori po celem svetu, milijon jih še pričakuje odrešenja izpod jarma čedov. Poslednji tvojijo živo mejo Jugoslavije izven njenih političnih meja. Ker se torej politično Jugoslovanstvo še ne krije z narodnostnim, težaveč je poslednje širše, zadobitva vzgoja skupinske zavečnosti tako važen pomen. Katerikem štirinajstih točk ostane do nedoglednih časov pač le katekizem za plemenite idealiste; mi pa moramo razumeti v dobi splošne moralne anarhije bolj s sosedovo neplemenitostjo in lastno samopomočjo. Način in metodo, kako bi mogli najsprednjene preprečiti preteče odnarodovanje še neodrešenih bratov, nam nudi ne moderni čufitski, ampak klasični, modernimi zahtevam prikrojeni panhenclizem. Najzadostuje beseda za celi dolgi odstavek.

Ustvariti kulturne zajednice jugoslovenskega naroda, ne mehano sumirano, temveč v slehernem pojedincu zakoreninjenemu, kot nedeljivo in instinkтивno čustvovanjo jugoslovensko zavest, je najsigurnejše sredstvo ne le, da dosežemo toliko začeljeno notranjo našo konsolidacijo, temveč kategorični imperativ osvobojenja še nejugoslovenskih Jugoslovanov. Na kar človek nima povoda biti ponosen, tega ne bo hraniš v branil v razbesnem boju za obstanek in Jugoslovani, ki bi pod moralizirajočim vplivom naša domače kulturne raztrganosti in narodnostne nedinosti vrgel jugoslovansko dedičino čez krov, bi pravični tega ne mogel slediti v zlo, Bogme, ni znanje posebne samozavesti, ne odnaro li se kdo sredi narodne eneline, ni pa tako enostavna naloga za mladega clovaka na italijanski ali nemški meji, oddoleti vsem mamilom in vabilom sijajnejše kulture in mogočnejšega vzgleda narodne samozavesti. Naše dosedanje izgube nas svare, da ne računajmo z moralnimi čudeži. Ne bodo li nahajali jugosloveni ustrezni demarkacijski in politični mejni dosti moralne in kadar bode potrebitno i gmotne zaslombe v osvobojenem zaledju, je njih usoda zapeta.

Pričakovali pa, da bo državni aparati, ki je pri nas tako okoren, izvršil to vsled svoje razsežnosti in globine politični delokrog deliko presežajoči naloge, ju nekaj, kar precej presega n. pr. naivnost. Ne vlada, ne še tako silne individualnosti, edino le mogočna, vseživljavna organizacija zmore to. Organizacija, okoli katere se bodo zbirali vsi kulturni in predvsem gospodarski činitelji v najširšem pomenu besede in ki se morajo organično strinjati v rezultantu celokupne jugoslovenske dinamike v avtohtonu enoto. Poznati se moram mi brati med seboj, najti sebe še v platoničnih frazah, temveč v dejstveni požrtvenalnosti, sestaviti nam je inventar naše umstvene gmotne imovine, zdržati življvenja sposobne institucije v živ organizem in stvoriti na ta način nezlomljivo hrbtenico za nadaljnjo rast narodovega telesa. Današnja doba živi hitro, zamuda enega dneva nas stane lahko pozneje desetletno pokoro. Uspeh zagajura edino uspeh!

Snam se "Jugoslovanska Matica". Postavila si je kot nalogu dejstvovanje gori označenih postulatov. Zasnovanja je kot skupna jugoslovanska organizacija na nadstankarskem načelu. Njen cilj je, pospeševanje gospodarskih in kulturnih interesov inozemskih Jugoslovanov. "Jugoslovanska Matica" bo reprezentantka naše notranje enotnosti in živiljenjskega odbora ne v političnem temveč v kulturno-gospodarskem smislu na zunaj, naš jugoslovenski Delos, osebje ogjišče narodne samozavesti. Doseči, da bo kadar in koderkoli in najpriprostejši izmed pripravnih naših ljudi v tujini ponošno in brez bojazni mogel priznati: "Jaz sem Jugosloven", je idealni, ga osamosvojiti in podpreti kadarkoli v gospodarskem oziru, gmotni namen te organizacije.

Kulise na mednarodnem odru se menjajo časih naglo in nepričakovano. Kdo ve, kdo zna? Kujmo želeso, dokler je čas.

Na otoku Delos so hraniли in upravljali velik zgradbi. Kakšen pomen da je igral v vzdrževanju grške samozavesti in kako sijajni

Slika nam kaže, kako so stari Egipčani delali pivo. Kip se nahaja v newyorskem muzeju.

so bili uspehi, to vemo. Vsi Jugoslovani pa, organizacije kakor posamezniki, ki so dobre volje in v kajih tli še iskra nesobičnosti na rodne ambicije, bodo vedeli, kaj jim veleva narodna čast.

Za smeh in kratek čas.

Naši otroci.

Mati svoji hčeri: "Če ne boš takoj tiho, prideš s palico." — Hčer: "To večno žuganje s palico me dela nervozno."

Redek ptič.

Učitelj: "Imamo ptiča brez perja?" — Učenec: "Petelin!" — Učitelj: "Ti si videl petelinu brez perja?" — Učenec: "Da, ko ga je mati oskubila!"

Slab mož.

Gospa A.: "Jaz sem pripravljen, da imate vi zelo dobrega moža!" — Gospa B.: "To je pa res toda gospodariti ne zna nič. Posmislite, zadnjič je mesaruju v peku račun plačal, čeprav je dobro veden, da jaz rabim novo obliko!"

Prijaznost.

Gospa A.: "Oh, če bi vi vedel kako mož lepo piše; če hočeš, vam pokazem pa njegovih ljubavnih pisem!" — Gospa B.: "Pusti, prosim vas, saj imam še sama nekatera pisma od njega!"

Radost.

Tujec natakarju: "Me gospodje poznaš? Komaj sem vstopil, pa sem zasiščil splošni, Oh!" — Natakar: "Da, veste... oni so vsi čakali na to, da kdo pride, ki bo dobil zadnjega iz sodička, sedaj je svež nastavljeno!"

Slabo razumel.

Sprevidnik zakliče potniku, ki je rinil v voz, kjer se ne smi kaditi: "Ali ste nekadiče?" Potnik: "Kaj se! Ga sploh ne poznam! Jaz sem Štemberjev Urban, mestni, prosim vas, saj imam še sama nekatera pisma od njega!"

Ozajavovanje.

Orče svojemu sinčku: "Janezek, kako si mogel reči tetki, da je bedasta? Idi takoj k njej ter ji povej, da občaluješ!" Janezek uboga, gre k tetki ter ji reči: "Ljubljata tetka, žal mi je, ker si bedasta!"

Nezadovoljne.

Verižnik se vrača od pojedine pri svojem tvarišu. Na stopnicah se oprime z eno roko držaja z drugo roko lovi po zraku, pri tem pa je zrno renači: "Kako, da ima prijatelj držaj le na eni strani stopnje? Mar misli, da sem samo po eni strani pisan!"

Nedolžen.

Sodnik: "Vi ste obtoženi, da ste rekli tožiteljici: copernica, pošast, kača... ali je to resnica?" Zatoževec: "Najbrže bo to vse resnica toda nas stane lahko pozneje desetletno pokoro. Uspeh za sigurno uspeh!"

Proti zastupljenju z gobami

se obvaruje tako-le: Operi gob trikrat v mrzli vodi, nato jih kuhaj in pari v svežem maslu, ko so pa gotove, vrzi jih na gnoj.

Gospodarske vesti.

Odbiranje jaje za valjenje.

Še s enjami pokrili, da mu je bilo lepo toplo. Revéek ni imel vprečno večja kakor drugih živali. Saj vemo, da nimamo s perutino nikakih posebnih skrb in da ne zahteva perutina veliko krme, ker si jo povečini sama prizadeva.

Perutina nam daje velike užite, in sicer okusno meso, jajec, mast in perje. To je za danasne prehranjevalne razmere zelo važno, ker nam vse teh rednih skrbšček prizadeva.

Naše gospodinje rede perutinno, ki je raznovrstna in razne velikosti ter po tem se ravna tudi ujeni užitki, oziroma nesnos. — Imamo razne pasme, izmed katerih so ene dobre za meso, druge pa za jajca. Najbolje je, da redimo domače ali še udomačene in utrjene pasme. Izmed teh je na primer na Slovenskem najboljša Štajerska čopasta kokoš (sulataljska), ki znesa na leto od 150 do 180 jaj do 60 gramov težih. Poleg teh redijo laške jerebičarke in Plymouthovke. Prve so najboljše jajčarice, druge pa dobre meso.

Ker nas umna živinoreja uči, da moramo pri plemenitvi gledati na telesne in individualne (skrite) lastnosti staršev, moramo torej odbirati za plene le najboljše izmed dobrega. To velja tudi za naše redilce.

Naše gospodinje to važno naredo redkokajd v poštovanju. Imajo slabotnega v neprikalnega petelina, ne pažijo na to, kaj stare so kokoši; a še manj se zanimajo za to, koliko jaje kaka piška na leto znesa.

Ako hočemo vse to zasledovati, moramo vsako kokoš zaznamenovati na nogi z obročkom in s številko. Gnezda za znašanje jaje morajo biti narejena na avtomatično zapiranje (zaklopna gnezda). Vsaka kokoš, ki v tako gnezdo zleže, se tam ujame, in nasa dolžnost je, da gremo dvakrat ali trikrat dopoldne pogledat, če so kokoši znesle. Tiste, katere so znesle, se izpuste, zapišejo v knjigo in njih jaje stehajo. Tako se mora postopati, ako hočemo biti prizadeti, da smo odbrali najtežje jaje od najboljših jajčaric. Le popolnoma čista, pravilna in najtežje jaje so najposodnejša za valjenje. Taka jaja imajo največ redilnih snovi v sebi in se iz njih izvade najkrepkejši pičanci.

Ni vedno resnica, da mora biti veliko jaje tudi najtežje. Vse dobre lastnosti staršev, torej nestnost, velikost in teža jaje, kakor tudi pravilne telesne oblike se v polni meri prenašajo na mladiče in le tako je torej mogoče, da si pleme in njih užitki izboljšamo.

Jaje za valjenje smejo biti kvečjemu tri tedne stara, ker znesne kokoši tudi v naravi normalno kahik 13 do 15 jaj, ki so naravno tudi kvečjemu tri tedne stara, predno začne potekati in valjeti.

Kokoš nad pet let stara mora biti dobro spitat in zaklati, ker nam znesete samo še 20 do 30 jaj na leto.

Driska pri prascih (pujskah). Bilo je pred leti. Imeli smo, kar je večkrat, zgodnje pujske. Svinja jih je vrgla takrat sedem. Sesi jih je bilo prav lepih, zadnjih (sedmih) pa je bil, kakor je to že navadno, manjši. Svinja in pujski — vse je bilo zdravo. Čez nekaj tednov pa je postal zadnji nekaj klavrn, ni se mnogo več brigal za sesek, iskal je z rilčkom nekaj po stelji in gnoju in lotila se ga je driska. Ker smo zapazili, da ima brizkone premalo mleka, vsed česar smo mu ponujali mleko in ga tudi zatalivali s krajivim mlekom, katerega pa se je branil. Ubožec je nekaj časa hiral, potem pa poginil. Ni bilo dolgo, pa je postal ravno takšen drugi pujsak. Tudi ta se ni brigala za sesek, stikal je z rilčkom po stelji in gnoju ter žvečil tupačem kako bilko slame. Že pri prvem pujsku sem rekel ženi: Denimo ga v kuhinjo, da ga bomo mogli opazovati: vzrok bolezni mora biti znotraj! Žena mi je odvrnila, da je že ponovno slama, da se malega pujska, ki dobi drisko, ne da več resiti. Jaz pa zdaj nisem več odjenjal. Prinesli smo v kuhinjo zaboječek s slamo, postavili ga na topel prostor in dneva ko gredo iz New Yorka v jih vanj bolnika, katerega smo do 5 tednih.

(14-18-5)

SVARILLO

Zadnje čase se je doznašo, da se na pošti v Jugoslavijo mnogokrat pripreti, da je iz registriranih poslovnikov sestavljen gotov denar in celo čeki. Pismo prejme naslovnik, a gotov denar in ček pa izgine. To je pripreti, ker vojaška cenzura odpira pisma, in nepoklicani cenzor pobere zase, kar mu pravide v teh časih navajanja cen.

Izvedeli smo, da je Slovenka kupila ček za 2000 kron in ga poslala v Domžale v registriranem pismu: tu ti posljis ček za 2000 kron pa tako prečrte na črnilom, da se ni dalo zavest.

Ne zatrjujemo, da vsi cenzorji kradejo, a dobesed se pa le brezvestne, ki take stvari zasebe obdržijo.

Rojake svarimo, da naj nikar več ne pošiljajo gotov denar v pismih v Jugoslavijo, ker pripreti se sem ukrazen gotov denar in celo čeki.

Pismo prejme naslovnik, a gotov denar in ček pa izgine. To je pripreti, ker vojaška cenzura odpira pisma, in nepoklicani cenzor pobere zase, kar mu pravide v teh časih navajanja cen.

Izvedeli smo, da je Slovenka kupila ček za 2000 kron in ga poslala v Domžale v registriranem pismu: tu ti posljis ček za 2000 kron pa tako prečrte na črnilom, da se ni dalo zavest.

A. Valentineč

